

عنوان مقاله:

فیلم مستند و عدالت زیست محیطی: تحلیل مستندهای مرتبط با بحران آب در ایران

محل انتشار:

مجله پژوهش های انسان شناسی ایران، دوره 11، شماره 1 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 30

نویسندگان:

زهره علیخانی - Assistant Professor of Communication Sciences, Department of Social Communication Sciences, Faculty of Social Sciences, University of Tehran
Tehran

فرزاد غلامی - Assistant Professor of Communication Sciences, Department of Social Communication Sciences, Faculty of Social Sciences, University of Tehran
Tehran

خلاصه مقاله:

در جهان بصری امروز، فیلم های مستند می توانند جنبه هایی از زیست انسان، تلقی اجتماع و نگرش تمدن بشری را دربارہ آن آشکار کنند. هر چارچوبی موضوعات زیست محیطی را به شیوه ای روایت و چارچوب بندی می کند. همچنین هر چارچوبی تأثیرهای متفاوتی بر رفتارهای مسئولانه در موضوع محیط زیست دارد و می تواند نشانه ای از نگرش اجتماعی یا رسانه ای به موضوع باشد. این پژوهش به کمک نظریه و روش تحلیل چارچوب، به تحلیل ۲۲ فیلم مستند دهه های ۱۳۸۰ و ۱۳۹۰ می پردازد تا به این سوال پاسخ دهد که مستندهای بحران آب در ایران چگونه این موضوع را در چارچوب عدالت زیست محیطی قرار می دهند و این چارچوب را به چه نحو و با چه جزئیاتی ارائه می کنند. این تحلیل نشان می دهد چارچوب عدالت زیست محیطی در این فیلم ها فراوانی چندانی ندارد. در آن دسته از فیلم هایی که موضوع را در چارچوب عدالت زیست محیطی ارائه می کنند، محور «نابرابری در علل اجتماعی شرایط زیست محیطی» مبتنی بر دلایل طبیعی و مقصردانستن محیط زیست به مثابه امری خودبنیاد، مستقل، قدرتمند و خارج از اختیار انسان بدون اشاره به دلایل انسان ساز خشکسالی است. این چارچوب در ضلع «نابرابری در تبعات شرایط زیست محیطی»، تقسیم نابرابر منافع توسعه یا تغییرات اقلیمی را با نشان دادن جزئیات زیست مردم محلی و با مقایسه وضعیت پیش و پس از لحظه فاجعه در زندگی آنان نشان می دهند. در اینجا محیط زیست «منبع استفاده» مردم است که به نحو نابرابر نقصان یافته است و مردم آسیب دیده مردمی ناتوان و منفعل اند. محور «نابرابری در عواقب سیاست ها و مدیریت های زیست محیطی» غایب است و مشکلات و تنازع اجتماعی بر سر سیاست های جبرانی محیط زیستی در چارچوب ارائه مستندها جایی ندارد. چارچوب کلی مستندها در تعریف «ما و دیگری» اغلب براساس تقسیمی جغرافیایی در درون یک واحد ملی بنا شده است.

کلمات کلیدی:

Documentary, Environmental Communication, Environmental Justice, Water Crisis

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1611565>

